

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 Vtrum quicquid agit Angelus agat per imperium voluntatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

portat relationem, unde patet, quod unitas personarum non ponit in essentia numerum cum unitate, quasi realiter ab ea differens, sed solum secundum modum intelligendi.

¶ Et per hoc patet responsio ad obiecta. Nam primum procedebat secundum differentiam rei, quare quia non est in diuinis inter unitatem essentiae, & personarum, ideo non potest poni quaternitas in Deo. Secundum vero procedebat secundum differentiam, quare est ex modo intelligendi, & significandi, ex qua provenit quod dicimus, quod pater, & filius, & spiritus sanctus dicuntur unum, sed non vnus.

QVAESTIO II.

DEINDE circa Angelos querebantur duo.
¶ Primo, De actione ipsorum, utrum scilicet, quicquid agunt, agant per imperium voluntatis.
¶ Secundo, De loco ipsorum, utrum scilicet possint esse in conuexo caeli empyrei, quod etiam querebatur circa corpora gloriosa.

ARTICVLVS II.

Utrum quicquid agit Angelus, agat per imperium voluntatis.

CIRCA secundum sic proceditur. Videtur quod non quicquid agit Angelus, agat per imperium voluntatis. Voluntas enim aequaliter se habet ad propinqua, & remota. si ergo Angelus ageret per solum imperium voluntatis, sequeretur quod non differret ab hoc, quod Angelus aliquid ageret, quod esset propinquum, vel remotum illud in quod agit, & sic non quam oporteret, quod de caelo ad terram descenderet ad aliquid hic agendum, quod est contra traditionem sacrae scripturae.

¶ Præter quantum ad voluntatem non differt unitas, & multitudo. Sicut enim aliquis potest mouere unam rem, ita potest velle mouere plures res, vel etiam totum vniuersum. Si ergo Angelus ageret solum per imperium voluntatis, sequeretur quod posset mouere totum vniuersum, quod est impossibile, cum ipse sit pars vniuersi. non ergo Angelus agit solo imperio voluntatis.

SED CONTRA. Omnis actio est ab aliqua virtute: sed in Angelo non est alia virtus, quam intellectus, & voluntas: intellectus autem non agit, nisi per voluntatem. ergo omnis actio Angeli est per imperium voluntatis.

RESPON. Dicendum, Omnis actio cuiuscumque rei est per formam naturam illius rei. Nam & si sint aliquae formae accidentales principia actionum alicuius rei, oportet quod huiusmodi actiones reducuntur, sicut in primum principium, in formam specificam illius rei agentis: sicut actio caloris ignis reducitur sicut ad primum principium in formam substantialem ipsius, quare est etiam principium omnium accidentium propriorum ignis: & ideo oportet se aliter habere in actionibus alicuius rei habentis naturam simplicem, quam in actionibus alicuius rei habentis naturam compositam. Si enim fuerit aliquid habens naturam simplicem, omnis actio eius erit secundum proprietatem, & modum illius naturae, quod non contingit si habeat naturam compositam. Omnis enim actio ignis est secundum proprietatem naturae ignis: in cultello autem ignito est quaedam actio non pertinens ad proprietatem ignis, scilicet incisio, & hoc etiam considerandum est in substantiis spiritualibus. Anima enim humana non

A est totaliter intellectus, sed participat intellectualitatem, unde est in ea aliqua virtus & actio, quae non pertinet ad intellectualē naturam, sicut praecipue patet in his quae pertinent ad animam vegetabilem: sed angelus est totaliter intellectualis naturae, & ideo oportet quod omnis eius actio sit secundum intellectum. unde B. Dion. dicit 4. c. de diu. nom. quod angeli habent substantias, & virtutes, & operationes intellectuales. Intellectus autem non agit nisi mediante voluntate, quia motus voluntatis est inclinatio sequens formam intellectam: unde oportet quod quicquid angelus agit, agat per imperium voluntatis. Sed tamen considerandum est, quod cum virtus sit media inter essentiam & operationem, oportet quod virtus & operatio cuiuslibet rei proportionetur essentiae eius: unde superioris angeli, cuius est essentia nobilior, est etiam virtus efficacior sicut ad intelligendum, ita etiam ad agendum in res exteriores: & secundum hoc actio angeli limitatur ad aliquem effectum, qui per virtutem nec essentiam habet infinitam.

B AD PRIMUM ergo dicendum, quod actio voluntatis angelicae radicatur in essentia eius, a qua procedit eius virtus & operatio: oportet autem quod mouetur esse simul cum mobili, quod ab eo mouetur, ut habetur in 7. Physicorum, & ideo oportet substantiam angeli aequaliter coniungi in rebus quas mouet.

AD SECUNDUM dicendum, quod quia actio voluntatis limitatur secundum modum essentiae, non oportet quod angelus possit agere omnia quae potest velle.

ARTICVLVS III.

Utrum angelus possit esse in conuexo caeli empyrei.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur quod angelus non possit esse in conuexo caeli empyrei. Dicit enim Ansel. In nihilo nihil esse potest: sed extra caelum empyreum nihil est, ergo angelus non potest esse in conuexo caeli empyrei: sic enim esset extra caelum empyreum.

D ITEM videtur, quod nec corpus gloriosum ibi posset esse. Omne enim corpus necesse est in loco esse: sed extra caelum empyreum non est aliquis locus, ergo non potest esse corpus gloriosum extra caelum empyreum.

SED CONTRA. Si non potest esse ibi angelus, aut corpus gloriosum, aut hoc est, quia non potest ibi ascendere, aut quia non potest penetrare profunditatem caeli empyrei, aut quia indiget loco continente, aut quia indiget conservante: sed omnia haec sunt remota a perfectione corporis gloriosi, multo magis angelus possunt esse in conuexo caeli empyrei.

RESPON. Dicendum ad euidentiā huius questionis, quod apud antiquos de loco fuerunt duae opiniones maxime probabiles, quarum una fuit, quod locus sit quoddam spatium, siue dimensiones per se existentes: quare quidem opinio si vera esset, corpori deberetur locus ex hoc ipso, quod corpus est dimensiones habens, ad quas necesse est aliquas dimensiones occupare: sed haec opinio de loco est a Philo. in 4. Phil. a repro-
E bata. Unde alia opinio est eius, quod locus sit superficies corporis continentis, non quidem in quantum est huiusmodi corporis, quod immediate continet: alioquin sequeretur, quod corpus quiescens non semper esset in eodem loco, puta, si homo staret in fluuio, per cuius decursum semper renouaretur diuersae superficies aquae circa ipsum, sed superficies corporis immediate

D. 124.

D. 148.

T. c. 12.

Art. 6. c. 2. r. p. q. 6. r. 2. r. 4. ad 1. q. 102. ar. 1. ad 2. q. 102. ar. 1. ad 1.

D. 401.